

та національні транспортні коридори. При цьому національний транспортний коридор може бути частиною міжнародного транспортного коридору.

Тобто, науковці оперують двома поняттями – транспортний коридор та міжнародний транспортний коридор, законодавець використовує поняття національний транспортний коридор. Визначаючи співвідношення цих понять, Міщенко А.В. зауважує, що категорія "транспортний коридор" – є найбільш широкою та загальною, а категорії "міжнародний" та "національний транспортний коридор" є лише його видами [4, с. 299].

Виходячи з вищенаведених визначень, можна зробити певні висновки щодо ознак транспортного коридору: по-перше, він характеризується певною територіальною визначеністю – тобто це не просто будь-яка територія, ця територія повинна мати внутрішню інфраструктуру, що забезпечує діяльність перевізників та умови збереження і транспортування вантажів. По-друге – це переміщення як пасажирів, так і вантажів, але також він має важливе значення і для спрощення процедури перевезення пасажирів територією інших держав. По-третє – транспортний коридор передбачає наявність певних маршрутів або напрямків переміщення, це переміщення на відміну від "звичайних" маршрутів відрізняється високою швидкістю, надійністю, передбачає безперешкодний перетин митниць різних країн [4, с. 300]. По-четверте – перевезення у рамках транспортного коридору відбувається за допомогою різних видів транспорту (автомобільного, залізничного, водного і т.д.), а також за допомогою змішаних перевезень. По-п'яте – транспортний коридор уособлює певну сукупність не лише різних видів транспорту, але й певну організовану транспортну інфраструктуру.

Отже, під територією транспортного коридору слід розуміти територію, яка відведена як для безпосереднього проїзду транспорту, так і для розміщення транспортної інфраструктури. Оскільки головною метою створення транспортного коридору є вільний (безперешкодний) рух товарів, то доставка вантажів здійснюється найбільш короткими та найоптимальнішими шляхами з використанням різних видів транспорту.

Література

1. Дикань В.В. Залучення інвестицій у розвиток міжнародних транспортних коридорів // Вісник економіки транспорту і промисловості: Зб. наук. праць. Вип.5-6.– Харків: УкрДАЗТ, 2004.– С.196-199.
2. Бакаєв О.О., Пирожков С.І., Ревенко В.Л. Міжнародні транспортні коридори – особливий пріоритет України на ляху інтеграції у

світову економічну систему. // Стратегічна панорама. -2011.– № 1-2.– С. 29-36.

3. Закон України "Про автомобільні дороги" [Електронний ресурс].– Режим доступу:

http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=954_013

4. Міщенко А. В. Етапи становлення міжнародних транспортних коридорів / А. В. Міщенко // Сучасні проблеми юридичної науки: Тези доп. та наук. повідомл. всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та здобувачів.– Х., 2008.– С. 297–300.

УДК 346.54(043.2)

Зусва В.О.,
к.п.н., доцент,
Вороний Р.В.,
магістрант,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СПІВВІДНОШЕННЯ КАТЕГОРІЙ "МІЖНАРОДНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ КОРИДОР" ТА "ТРАНЗИТНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ"

Сприятливе географічне розташування України у центрі євразійських транспортних систем зумовлює її становлення і розвиток як потужної європейської транзитної держави. Слід зазначити, що важливу роль у соціально-економічному розвитку України відіграє використання можливостей її транзитного потенціалу. Створення передумов для такого розвитку можливе, на нашу думку, завдяки розбудові міжнародних транспортних коридорів, яка вже фактично розпочалася в сучасній Україні. Саме тому, для кращого розуміння зазначених процесів та їх подальшого розвитку у правовому полі, слід звернути увагу на теоретичні аспекти співвідношення таких складних категорій як "міжнародний транспортний коридор" та "транзитні перевезення".

Міжнародний транспортний коридор (МТК) є комплексом наземних та водних транспортних магістралей з відповідною інженерно-будівельною інфраструктурою на визначеному напрямку, що включає допоміжні споруди, під'їзні шляхи, прикордонні переходи, сервісні пункти, вантажні та пасажирські термінали, устаткування для управління рухом та система організаційно-технічних заходів у відповідності до законодавчих і нормативних актів, які забезпечують перевезення вантажів та пасажирів на рівні вимог Європейського Співтовариства [1]. У науковій

літературі та засобах масової інформації зустрічаються й інші визначення транспортних коридорів.

Виходячи з того, що міжнародний транспортний коридор – це явище багатоаспектне і багатогранне, то і співвіднесення цієї категорії з іншими явищами правової реальності слід проводити з позицій розгляду МТК як сегменту ринку транспортних послуг та як певної організаційно-правової форми.

На думку Міщенко А.В., міжнародний транспортний коридор являє собою форму транспортного коридору, що включає національні транспортні коридори держав-учасниць, є частиною міжнародної транспортної інтермодальної системи, створюється на підставі міжнародного договору і охоплює види транспорту, визначені відповідним міжнародним договором, передбачає створення гармонізованого правового режиму реалізації відносин, пов'язаних з наданням транспортних послуг [2]. А транзит товарів можна визначити як експорт транспортних послуг, що надаються національними компаніями вантажовласнику і перевізнику під час проходження вантажу і транспортного засобу територією України. Транзит вантажів відповідно до ч. 1 ст. 4 Закону України "Про транзит вантажів" також передбачає можливість здійснення такого перевезення усіма передбаченими видами транспорту [3]. Транзитні вантажі на своєму шляху проходять і пункти пропуску, і пункти сервісу, а також є можливість для їх перевантаження та перепакування на вантажних терміналах тощо.

Таким чином, можна зіставити МТК і транзитні перевезення: по-перше, і МТК, і транзитні перевезення передбачають можливість застосування усіх видів транспорту; по-друге, вони не є суто внутрішньодержавними явищами, а їх виникнення обумовлене прагненням декількох держав врегулювати спірні моменти щодо транспортування вантажів територією іноземних країн. Також слід звернути увагу на те, що МТК є однією з форм транспортного коридору, тобто є сегментом ринку транспортних послуг, транзитні перевезення – це також частина ринку транспортних послуг, оскільки транзит можна визначити як певний вид транспортних послуг, які надаються саме в рамках ринку транспортних послуг.

Як відомо, основною метою створення МТК є полегшення процедури здійснення транзитних перевезень, оскільки самі по собі міжнародні перевезення (за виключенням транзиту) не передбачають обов'язкову наявність трьох і більше різних держав, а тому всі спірні питання можна вирішити шляхом, наприклад, підписання двосторонніх міждержавних угод. Таким чином, МТК як сегмент ринку транспортних послуг та

транзитні перевезення як одна з послуг, що надається на ринку транспортних послуг, можуть бути співвіднесені як ціле та частина. МТК включає в себе транзитні перевезення як одну з послуг.

Міжнародний транспортний коридор можна також розглядати як міждержавну самоврядну неприбуткову організацію, членами якої є національні транспортні коридори держав-учасниць конкретного міжнародного транспортного коридору, яка діє території двох і більше держав відповідно до Конвенції про заснування конкретного міжнародного транспортного коридору та Статуту цього міжнародного транспортного коридору [4]. Тобто, оптимізація транзитних перевезень є метою створення міжнародного транспортного коридору.

На думку Міщенко А.В., МТК створюється та існує як форма правового регулювання для забезпечення ефективного функціонування транзитних перевезень [2]. Забезпечення транзитних перевезень на якісному європейському рівні неможливе без створення на шляху транзитних перевезень МТК.

Таким чином, можна констатувати, що категорії "міжнародний транспортний коридор" та "транзитні перевезення" співвідносяться як форма та зміст. Транзит, який є експортом транспортних послуг і здійснюється не у рамках однієї держави, а у рамках декількох іноземних країн, є метою функціонування МТК. З іншого боку, МТК – це спеціально створена організаційно-правова форма забезпечення транзитних перевезень, яка дозволяє подолати такі суттєві перешкоди на шляху впровадження транзитних перевезень, як різне правове регулювання перевезень різними державами світу.

Література

5. Мережа міжнародних транспортних коридорів на території України – [Ел. ресурс] – Режим доступу <http://www.mtu.gov.ua/uk/show/transport.html>
6. Міщенко А. Транспортний коридор як організаційно-правова форма спеціального правового режиму / А. Міщенко // Вісник Академії правових наук України.– 2007.– № 4 (51).– С. 167–175.
7. Закон України "Про транзит вантажів" // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 51, ст.446.
8. Новикова А.М. Україна в системі МТК.– К.: НІПМБ, 2008.– 493 с.